

अमौखिक प्रतिक्रिया

तल दिइएका प्रश्नहरू कुनै पनि व्यक्तिको जीवनमा घटेको/भोगेको अप्ठ्यारा घटनाहरूको बारेमा सम्बन्धित छन् । तपाईंले दिनुभएको साँचो उत्तरहरूले हामीलाई व्यक्तिहरूको भोगाईको बारेमा बुझ्न सहयोग गर्नुको साथै यस्तै घटना भोगेका व्यक्तिहरूलाई सहयोग पुऱ्याउनको लागि उपायहरू विकास गर्नमा मद्दत गर्दछ । यी कुराहरू एकदमै व्यक्तिगत भएको कारणले गर्दा हामी विशेष किसिमको कार्डहरू प्रयोग गर्नेछौं । यी कार्डहरू मार्फत् तपाईंले उत्तर दिनसक्नुहुन्छ र तपाईंको उत्तर गोप्य राखिनेछ; कसैले पनि तपाईंलाई कस्तो किसिमको प्रश्नहरू सोधिएको थियो भनेर थाहा पाउनेछैनन् र मैले पनि तपाईंको उत्तर के थियो भनेर थाहा पाउन सकिदैन । तपाईंले ईमान्दारीपूर्वक सत्य उत्तर दिनु निकै आवश्यक छ किनभने नेपालमा भएका तपाईंजस्तै अरु दाजुभाई तथा दिदीबहिनीलाई कसरी सहयोग गर्न सकिन्छ भन्ने कुरा हामी तपाईंको उत्तरहरूद्वारा थाहा गर्न सक्छौं । तपाईंले यो कुरा पनि बुझ्न आवश्यक छ कि मैले पनि तपाईंको उत्तरहरू थाहा पाउनेछैन किनभने यी घटना अनुभव गरेका व्यक्तिहरूलाई कस्तो सहयोगको आवश्यक पर्छ भन्ने कुरामा म तालिमप्राप्त छैन । TPO Nepal नामक संस्थामा तालिमप्राप्त मनोविमर्शकर्ताहरू कार्यरत हुनुहुन्छ र यस संस्थाको पूर्ण जानकारी भएको कार्ड म तपाईंलाई दिनेछु र तपाईंले उहाँहरूलाई सम्पर्क गर्नसक्नुहुन्छ ।

उत्तरको लागि हामी तपाईंलाई कार्डहरू दिनेछौं र तपाईंले आफ्नो उत्तर पढेर सुनाउनुपर्नेछैन । यी कार्डहरूमा नक्साहरू छन्, त्यसैले उत्तर दिनको लागि तपाईंले आफ्नो उत्तर पढेर सुनाउन कुनै जरुरी छैन । कुनै प्रश्नहरूको उत्तरको लागि तपाईंले संख्या दिनुपर्ने हुन्छ ।

यी कार्डहरू कसरी प्रयोग गर्ने भन्ने बारेमा म तपाईंलाई बताउनेछु र हामी दुईवटा प्रश्नहरूमा यो विधि अभ्यास गर्नेछौं । तपाईंको छेऊमा मैले यी कार्डहरूको थाक राखेको छु अनि यहाँ भएको क्लिपबोर्डलाई यसरी समाउनुहोस् । *सहभागिलाई देखाउनुहोस्* । यसरी यो क्लिपबोर्ड समाएमा तपाईंले आफ्नो उत्तरमा चिन्ह लगाउनसक्नुहुनेछ जुन चाँहि मैले देख्नेछैन । हरेक पटक हामी एउटा कार्डमा काम गर्नेछौं । कृपया, पहिलो कार्ड लिनुहोला र क्लिपबोर्डमा राखी उत्तर लेख्नुहोला । अभ्यासको लागि हामी अहिले यस कार्ड प्रयोग गर्नेछौं ।

तपाईंले जस्तै मैले पनि त्यहि कार्ड समाईरहेको छु । दुवै कार्डहरूमा ४वटा संख्या भएका बाक्साहरू छन् । हरेक प्रश्नको लागि विभिन्न बाक्स प्रयोग गरिनेछ । पहिलो प्रश्नको लागि पहिलो बाक्स हो (औलाले देखाउनुहोस्) दोस्रो प्रश्नको लागि यो दोस्रो बाक्स हो (औलाले देखाउनुहोस्), तेस्रो बाक्सको लागि तेस्रो बाक्स (औलाले देखाउनुहोस्) र त्यसैगरि चौथो प्रश्नको लागि चौथो बाक्स (औलाले देखाउनुहोस्) हो । यो कस्तो क्रममा रहेको छ भनेर तपाईंले कण्ठ गरिराख्नुपर्ने छैन । मैले प्रश्न सोध्ने बेला सहि बाक्स औलाले देखाउनेछु ।

यो कार्ड प्रयोग गरि हरेक प्रश्नमा रहेका उत्तरहरूको अर्थ म तपाईंलाई बताईदिनेछु । म तपाईंलाई चर्को स्वरमा प्रश्न सोध्नेछु अनि हरेक चिन्हको बारेमा वर्णन गर्नेछु । त्यस प्रश्नको बारेमा ध्यान दिएर सोच्नुहोस् अनि कुन उत्तर दिने

हो, निर्णय गर्नुहोस् । तपाईंको उत्तर ठूलो स्वरमा पढ्नुको साट्टो, कार्डमा भएको कुनै एउटा चिन्ह जसले तपाईंको उत्तरलाई जनाउँछ, त्यसमा गोलो चिन्ह लगाउनुहोस् ।

आउनुहोस् अब हामी केहि प्रश्नमा अभ्यास गर्नेछौं । पहिलो बाक्सदेखि हामी शुरु गरौं । *बाक्सलाई औंलाले देखाउनुहोस्* । पहिलो प्रश्न यस्तो रहेको छ: “आज तपाईंले खाना खानुभयो?” प्रश्नको बारेमा सोच्नुहोस् र निर्णय गर्नुहोस् । यदि तपाईंको उत्तर “छैन” हो भने पहिलो चिन्हमा गोलो आकार कोर्नुहोस् (*औंलाले देखाउनुहोस्*) : गोलो आकारभित्र धर्का कोर्नुहोस् । यदि तपाईंको उत्तर “छु” हो भने, दोस्रो चिन्हमा गोलाकार कोर्नुहोस्: कोठेघर भएको गोलाकार (*औंलाले देखाउनुहोस्*) ।

तपाईंले उत्तरमा गोलाकार कोर्नुभयो? यो अभ्यास प्रश्न भएको हुनाले, म तपाईंको उत्तर हेर्नेछु । *सहभागिको उत्तर हेर्नुहोस्* । तपाईंले (पहिलो/दोस्रो चिन्ह)मा गोलाकार लगाउनुभएको रहेछ । यसको अर्थ (आज तपाईंले खाना खानुभएको छ/ आज तपाईंले खाना खानुभएको छैन) । के यो सहि हो?

अब हामी फेरि अर्को प्रश्नमा एक पटक अभ्यास गर्नेछौं । यस प्रश्नको लागि तपाईंले दोस्रो बाक्समा रहेको चिन्हमा गोलाकार कोर्नुपर्नेछ । *बाक्सलाई संकेत गर्नुहोस्* । “तपाईं कतिको चिया पिउनुहुन्छ?” यो भनेको कदापि पिउदिन (गोलाकार भित्र धर्का तानेर *देखाउनुहोस्*): यो भनेको कहिलेकाहि हो (छोटो बारलाई संकेत गर्नुहोस्): यो भनेको धेरैजसो हो -लामो बारलाई संकेत गर्नुहोस्। यो अभ्यास प्रश्न भएको हुनाले, म फेरि तपाईंको उत्तर हेर्नेछु । *सहभागिको उत्तर हेर्नुहोस्* । तपाईंले (*गोलाकार भित्र धर्का भएको छोटो वा लामो बार*)मा गोलाकार लगाउनुभएको रहेछ । यसको अर्थ तपाईंले (कदापि, कहिलेकाहि, वा धेरैजसो) चिया पिउनुहुन्छ । के यो सहि हो?

जब म कार्डमा भएका सबै प्रश्नहरु सोधिसक्नेछु तब तपाईंले त्यस कार्डलाई घोट्टो पारी तपाईंको शरिरको पल्लो छेउमा राख्नुहोस् । अभ्यासका लागि केवल दुई प्रश्नहरु मात्र छन् र मलाई विश्वास छ तपाईंले गर्नसक्नुहुन्छ भनेर । हामी अब नयाँ कार्डबाट प्रश्नहरु सोध्नेछु । *आवश्यक परेमा सहभागिलाई सहयोग गर्नुहोस्* ।

जब सबै प्रश्नहरु सोधिसक्नुहुनेछ, सबै कार्डहरु एउटा खाम भित्र हाली त्यस खाममा मोहर लगाउनुहोस् । तपाईंको नामलाई दिईएको संख्या म यस खाममाथि लेख्नेछु । अर्न्तवार्ता पश्चात् म यस खाम नता खोल्नेछु न ती कार्डहरुलाई म हेर्नेछु । अरु कुनै व्यक्ति जसले तपाईं र तपाईंको नाम चिन्नुहुदैन, त्यस्ता व्यक्तिले यस जानकारी कम्प्युटरमा राख्नुहुनेछ ।

तपाईंलाई केहि प्रश्न भएमा जति खेर पनि सोध्नसक्नुहुनेछ । म फेरि पनि भन्छु कृपया तपाईंको उत्तर मलाई नदेखाउनुहोस् र त्यसलाई नपढिदिनुहोस् । याद राख्नुहोस् मैले तपाईंको उत्तर थाहा पाउनुहुदैन । शुरु गर्नभन्दा अघि तपाईंमा केहि प्रश्नहरु छ?

१. तपाईंको (यस अधिको वा विगत) श्रीमान्/श्रीमतीले रक्सी सेवन (गर्नुहुन्थ्यो/गर्नुहुन्छ)?

यो भनेको *गर्नुहुदैन/गर्नुहुदैन थियो* हो ।

यो भनेको *गर्नुहुन्छ/गर्नुहुन्थ्यो* हो ।

२. (यस अधिको) तपाईंको श्रीमान्/श्रीमतीले तपाईंले कहिल्यै अपमान वा चोट पुऱ्याउने धम्की (दिनुहुन्थ्यो/दिनुहुन्छ)?

यो भनेको दिनुहुदैन/दिनुहुदैन थियो हो ।
यो भनेको दिनुहुन्छ/दिनुहुन्छ्यो हो ।

२.क. विगत एक वर्षमा, यस्तो कतिपटक भएको थियो?

यो भनेको कदापि थिएन हो ।
यो भनेको कहिलेकाहि हो ।
यो भनेको धेरैजसो हो ।

३. (यस अधिको वा विगत तपाईंको श्रीमान्/श्रीमतीले तपाईंलाई कहिल्यै धकाल्ने, पिट्ने वा तपाईंमाथि केहि सामान फ्याक्ने (गर्नुहुन्छ्यो/गर्नुहुन्छ)?

यो भनेको गर्नुहुदैन/गर्नुहुदैन थियो हो ।
यो भनेको गर्नुहुन्छ/गर्नुहुन्छ्यो हो ।

३.क. विगत एक वर्षमा, यस्तो कतिपटक भएको थियो?

यो भनेको कदापि थिएन हो ।
यो भनेको कहिलेकाहि हो ।
यो भनेको धेरैजसो हो ।

४. (यस अधिको वा विगत तपाईंको श्रीमान्/श्रीमतीले तपाईंलाई कहिल्यै हिर्काउने, घाँटी न्याक्ने वा जलाउने, वा चक्कु अथवा अरु कुनै हतियार देखाएर धम्की (दिनुहुन्छ्यो/दिनुहुन्छ)?

यो भनेको दिनुहुदैन/दिनुहुदैन थियो हो ।
यो भनेको दिनुहुन्छ/दिनुहुन्छ्यो हो ।

४.क. विगत एक वर्षमा, यस्तो कतिपटक भएको थियो?

यो भनेको कदापि थिएन हो ।
यो भनेको कहिलेकाहि हो ।
यो भनेको धेरैजसो हो ।

५. (यस अधिको वा विगत तपाईंको श्रीमान्/श्रीमतीले तपाईंलाई कहिल्यै तपाईंलाई तपाईंको इच्छाविपरितयौन सम्बन्ध राख्न वा अपमानित यौन कार्य (गर्नलगाउनुभएको थियो/गर्नलगाउनुहुन्छ)?

यो भनेको गर्नुभएको छैन/गर्नुभएको थिएन थियो हो ।
यो भनेको गर्नुभएको छ/गर्नुहुन्छ हो ।

५.क. विगत एक वर्षमा, यस्तो कतिपटक भएको थियो?

यो भनेको कदापि थिएन हो ।
यो भनेको कहिलेकाहि हो ।
यो भनेको धेरैजसो हो ।

६. महिलाहरुको लागि मात्र: यी माथि उल्लेखित कुनै कुराहरु तपाईंले पहिलो पटक अनुभव गर्नुभएको थियो अथवा गर्भवति वा सुत्केरि अवस्थामा यो अभूत बढि खस्कदै गएको थियो?

यो भनेको हो हो ।
यो भनेको होइन हो ।

६.क. महिलाहरुको लागि मात्र: तपाईंको गर्भमा भएको बच्चा छोरा थियो कि छोरी थियो कि तपाईंलाई यसबारे थाहा थिएन?

यो भनेको केटा हो ।
यो भनेको केटी हो ।
यो भनेको म/मेरो श्रीमान्लाई हाम्रो बच्चाको लिङ्गबारे थाहा थिएन ।

७. सशस्त्र समुहमा संलग्न बालबालिका महिलाको लागि: तपाईंको श्रीमान् वा ससुरालमा तपाईं माओवादीमा सम्लग्न भएको कुरा थाहा छ?

यो भनेको हो हो ।
यो भनेको होइन हो ।
यो भनेको मलाई थाहा छैन । उहाँहरुलाई थाहा हुन पनि सक्छ वा थाहा नहुन पनि सक्छ ।

७.क. सशस्त्र समुहमा संलग्न बालबालिका महिलाको लागि: तपाईंले यी कुराहरु पहिलो पटक अनुभव गर्नुभएको थियो कि तपाईं माओवादीमा सम्लग्न भएको कुरा थाहा पाईसकेपछि अभ्र साह्रो भएको थियो?

यो चाहिँ उनीहरुलाई थाहा छैन वा यो पहिलो पटक भएको होइन वा अभ्र साह्रो हुदैँ गएको हो ।
यो भनेको हो हो ।
यो भनेको होइन हो ।

८. यी कुराहरु हुँदा, के तपाईंले कहिल्यै हान्नुभयो वा भ्रगडा गर्नुभयो?

यो भनेको हो हो ।
यो भनेको होइन हो ।
यदि यीमध्ये केहि कुराहरु पनि तपाईंमाथि भएको छैन भने, कृपया होइन मा गोलाकार लगाउनुहोला

९. तपाईंको (विगत/यस अधिको) श्रीमान् (श्रीमती) ले तपाईंलाई शारीरिक रुपमा चोट नपुऱ्याउदा नपुऱ्याउँदै पनि के तपाईंले उहाँलाई कहिल्यै पिटेको, भाप्पड हानेको, लात्ता हानेको वा केहि शारीरिक चोट पुऱ्याउनुभएको थियो?

यो भनेको हो हो ।
यो भनेको होइन हो ।

यदि तपाईंको (विगत/यस अधिको) श्रीमान् (श्रीमती) ले तपाईंलाई शारीरिक रुपमा चोट पुऱ्याउनुभएको थिएन भने, कृपया होइन मा गोलाकार चिन्ह लगाउनुहोला ।

९. क. विगत एक वर्षमा, यस्तो कतिपटक गर्नुभएको थियो?

यो भनेको कदापि थिएन हो ।
यो भनेको कहिलेकाहि हो ।
यो भनेको धेरैजसो हो ।

१०. तपाईंको (विगत/यस अधिको) श्रीमान्/श्रीमतीदेखि तपाईं कतिको डराएको महशुस गर्नुहुन्छ?

यो भनेको कदापि छैन/थिएन हो ।
यो भनेको कहिलेकाहि हो ।
यो भनेको धेरैजसो हो ।

अब तलका प्रश्नहरुले तपाईंको (विगत/यस अधिको) श्रीमान्/श्रीमतीबाहेक अरु व्यक्तिहरुले गरेको क्रियाकलापहरुको बारेमा सोध्नेछ । सहभागीहरु जसले एकपटकभन्दा बढी विवाह गर्नुभएको छ: यदि तपाईं एकपटकभन्दा बढी विवाह गर्नुभएको छ भने, तपाईंको पहिलो श्रीमान्/श्रीमती वा अरु कुनै व्यक्तिले यी क्रियाहरु गर्नसकेको हुनसक्नेछ ।

तपाईंको जीवनकालको कुनै अवस्था बाल्यकाल वा वयस्क समय सम्भन्दाखेरी:

११. तपाईंको अहिलेको (विगत/यस अधिको) श्रीमान्/श्रीमतीबाहेक अरु कसैले तपाईंलाई जिस्काएको, अपमान गरेको, छोएको वा तपाईंले नचाहदा नचहादै पनि गुप्ताङ्ग देखाएको छ?

यो भनेको छ हो ।

यो भनेको छैन हो ।

१२. तपाईंको अहिलेको (विगत/यस अधिको) श्रीमान्/श्रीमतीबाहेक अरु कसैले तपाईंको इच्छाविपरितमौखिक, गुप्ताङ्ग यौन क्रिया लिन जबरजस्ती गरेको थियो?

यो भनेको गरेको थियो हो ।

यो भनेको गरेको थिएन हो ।

१३. तपाईंको अहिलेको (विगत/यस अधिको) श्रीमान्/श्रीमतीबाहेक अरु कसैले तपाईंलाई पैसा, काम, परिवारको सुरक्षा अथवा अरु केहि कुराको लोभ लालसा देखाएर तपाईंलाई मौखिक, गुप्ताङ्ग यौन क्रिया गर्न (लिन वा दिन) जबरजस्ती गरेको थियो?

यो भनेको गरेको थियो हो ।

यो भनेको गरेको थिएन हो ।

१४. यी मध्ये कुनै घटनाहरु तपाईं घरदेखि टाढा रहँदा, नेपालभित्र वा बाहिर हुँदा घटेको थियो?

यो भनेको घटेको थियो हो ।

यो भनेको घटेको थिएन हो ।

१५. यस्ता क्रियाहरु तपाईंको जीवनमा तपाईंको श्रीमान्/श्रीमतीबाहेक अरु व्यक्तिले कतिपटक जति गरेको थियो?

यो भनेको कदापि थिएन हो ।

यो भनेको एक पटक हो ।

यो भनेको दुई पटक हो ।

यो भनेको तीन वा सोभन्दा बढी हो ।

१५.क. यस्तो घटना तपाईंको जीवनमा पहिलो पटक तपाईं कति उमेरको हुँदा घटेको थियो?

कृपया दिएको धर्कामा तपाईंको उमेर लेख्नुहोला ।

१५.ख. यस्तो घटना तपाईंको जीवनमा अन्तिम पटक तपाईं कति उमेरको हुँदा घटेको थियो?

कृपया दिएको धर्कामा तपाईंको उमेर लेख्नुहोला ।

१५.ग. सशस्त्र समूहमा संलग्न बालबालिका हरुका लागि, यो घटना कहिले घटेको थियो?

यो जतिपटक भएको थियो ती सबै पलहरुमा गोलाकार कोर्नुहोला ।

यो भनेको माओवादीमा सम्लग्न हुन अघि हो ।

यो भनेको माओवादीमा सम्लग्न हुदाँखेरि हो ।

यो भनेको माओवादीमा सम्लग्न भएपछि हो ।

१६. तपाईंले कसैलाई पिट्न वा हिर्काउनभएको छ?

यो भनेको छ हो ।

यो भनेको छैन हो ।

१६.क. तपाईंले कतिपटक अरु व्यक्तिहरुलाई पिट्न वा हिर्काउनभएको छ?

यो भनेको कदापि छैन हो ।

यो भनेको एक पटक हो ।

यो भनेको *दुई पटक* हो ।
यो भनेको *तीन वा सोभन्दा बढी* हो ।

१६.ख. तपाईं कति उमेरको हुनुहुन्थ्यो?
कृपया तपाईंको उमेर दिएको धर्कामा लेखिदिनुहोला ।

१६.ग. यस कार्य तपाईंको इच्छाविपरित कसैले जबरजस्ती गर्न लगाएको थियो?
यो भनेको *हो* हो ।
यो भनेको *होइन* हो ।

१७. तपाईंले कुनै व्यक्तिलाई यातना दिनुभएको छ?
यो भनेको *छ* हो ।
यो भनेको *छैन* हो ।

१७.क. तपाईंले कुनै व्यक्तिलाई कति पटक यातना दिनुभएको छ?
यो भनेको *कदापि छैन* हो ।
यो भनेको *एक पटक* हो ।
यो भनेको *दुई पटक* हो ।
यो भनेको *तीन वा सोभन्दा बढी* हो ।

१७.ख. तपाईं कति उमेरको हुनुहुन्थ्यो?
कृपया तपाईंको उमेर दिएको धर्कामा लेखिदिनुहोला ।

१७.ग. यस कार्य तपाईंको इच्छाविपरित कसैले जबरजस्ती गर्न लगाएको थियो?
यो भनेको *हो* हो ।
यो भनेको *होइन* हो ।

१८. तपाईंले कुनै व्यक्तिको हत्या गर्न कोशिस गर्नुभएको छ?
यो भनेको *छ* हो ।
यो भनेको *छैन* हो ।

१८.क. तपाईंले कुनै व्यक्तिको कति पटक हत्या गर्न कोशिस गर्नुभएको छ?
यो भनेको *कदापि छैन* हो ।
यो भनेको *एक पटक* हो ।
यो भनेको *दुई पटक* हो ।
यो भनेको *तीन वा सोभन्दा बढी* हो ।

१८.ख. तपाईं कति उमेरको हुनुहुन्थ्यो?
कृपया तपाईंको उमेर दिएको धर्कामा लेखिदिनुहोला ।

१८.ग. यस कार्य तपाईंको इच्छाविपरित कसैले जबरजस्ती गर्न लगाएको थियो?
यो भनेको *हो* हो ।
यो भनेको *होइन* हो ।

१९. तपाईंले कुनै व्यक्तिको हत्या गर्नुभएको छ?

- यो भनेको छ हो ।
यो भनेको छैन हो ।
- १९.क. तपाईंले कति पटक हत्या गर्नुभएको छ?
यो भनेको कदापि छैन हो ।
यो भनेको एक पटक हो ।
यो भनेको दुई पटक हो ।
यो भनेको तीन वा सोभन्दा बढी हो ।
- १९.ख. तपाईं कति उमेरको हुनुहुन्थ्यो?
कृपया तपाईंको उमेर दिएको धर्कामा लेखिदिनुहोला ।
- १९.ग. यस कार्य तपाईंको इच्छाविपरित कसैले जबरजस्ती गर्न लगाएको थियो?
यो भनेको हो हो ।
यो भनेको होइन हो ।
२०. कुनै व्यक्तिको इच्छाविपरित तपाईंले कहिल्यै यौन सम्पर्क राख्नुभएको छ?
यो भनेको छ हो ।
यो भनेको छैन हो ।
- २०.क. कुनै व्यक्तिको इच्छाविपरित तपाईंले कतिपटक यौन सम्पर्क राख्नुभएको छ?
यो भनेको कदापि छैन हो ।
यो भनेको एक पटक हो ।
यो भनेको दुई पटक हो ।
यो भनेको तीन वा सोभन्दा बढी हो ।
- २०.ख. तपाईं कति उमेरको हुनुहुन्थ्यो?
कृपया तपाईंको उमेर दिएको धर्कामा लेखिदिनुहोला ।
- २०.ग. यस कार्य तपाईंको इच्छाविपरित कसैले जबरजस्ती गर्न लगाएको थियो?
यो भनेको हो हो ।
यो भनेको होइन हो ।

अमौखिक प्रतिक्रियाको समाप्त

२१. हामीले धेरै विषयमा कुराहरु गर्छौं । तपाईंले यी कुराहरुको लागि कहिल्यै कसैसँग सहयोग खोज्नुभयो?
खोजेको थिए१
खोजेको थिएन२
२२. कससँग तपाईंले सहयोग खोज्नुभयो? यदि सबै लागुभएमा सबै छान्नुहोस् ।
१. परिवारको सदस्य
२. साथी
३. महिलाहरुको संस्था
४. डाक्टर, स्वास्थ्यकर्मी, मनोविमर्शकर्ता वा मेडिकल कार्यकर्ता
५. धामी भक्ती वा धर्मगुरु
६. प्रहरी

७. अन्य व्यक्ति वा संस्था